

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca, nr. 8, Sector 1, București

www.avp.ro

Telefon: +40-21-312.71.01, Fax: +40 – 21-312-49-21 E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40 -21-312-71.34 Email petiții: petitii@avp.ro

Domnului Sorin IANCU

Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ

IEȘIRE Nr. 318/16 16. NOV. 2023

RECOMANDARE

nr. 167 din 16. NOV. 2023

În conformitate cu dispozițiile art. 59 din Constituția României coroborate cu art. 1, art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, consilierii Biroului teritorial Pitești au efectuat o anchetă la sediul Direcției de Asistență Socială Pitești pentru a obține o serie de clarificări în cadrul dosarului nr. 22887/2023 care formează obiectul sesizării din oficiu privind posibila încălcare a dispozițiilor art. 26 alin. (2), art. 35 și art. 50 din Constituția României.

Demersurile care au fost făcute, prealabil anchetei, și concretizate prin obținerea răspunsului nr. 13379/2023 au reliefat că:

- la nivelul DAS Pitești funcționează Serviciul de Asistență Comunitară, structură care asigură servicii medico-sociale prin Centrul de zi de asistență și recuperare “Șanse pentru Toți” destinate nevoilor persoanelor adulte cu dizabilități;

- sunt asigurate cazarea și serviciile adiacente, pe timp de noapte în două adăposturi unde asistenții sociali identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii sociale pentru persoanele fără adăpost, aflate în dificultate precum și cauzele care au generat situațiile de risc și excluziune socială;

- pentru a li se permite accesul în cele două adăposturi este necesar ca persoanele asistate să fie locuitori ai municipiului Pitești dar, în cazuri excepționale, este permisă cazarea persoanelor cu domiciliul în alte localități – până la identificarea unei soluții locative ;

- accesul este condiționat de respectarea unor obligații comportamentale și de posesia unui act de identitate;

- Direcția de Asistență Socială Pitești colaborează cu autoritățile care au competențe legate de persoanele fără adăpost și/sau persoanele care practică cerșetoria precum și cu organizații ale societății civile pentru a gestiona aceste cazuri.

Deoarece răspunsul formulat de Direcția de Asistență Socială a municipiului Pitești a preluat, integral, datele postate în transparență pe site-ul instituției, în secțiunea serviciul de asistență comunitară¹ fără să fie concludent și relevant în raport cu solicitările punctuale adresate de Instituția Avocatul Poporului a fost propusă, aprobată și efectuată o anchetă pentru a stabili:

1. care sunt acțiunile concrete derulate de această autoritate, în ultimul an calendaristic, cu scop de prevenire și/sau intervenție în apariția/identificarea persoanelor vulnerabile predispușe marginalizării sociale;
2. dacă și cum au fost inițiate/desfășurate anchetele sociale;
3. cum sunt asistate, consiliate și cum este oferit concret suportul psiho-emoțional și social persoanelor găzduite, temporar, în cele două adăposturi de noapte și centrul de zi;
4. câte cazuri au fost încredințate DAS Pitești pentru evaluare, suport și/sau integrare provenite din cerșetorie sau alte forme sociale de vulnerabilizare, de către Poliția Locală a municipiului Pitești precum și cum au fost acestea soluționate.

Cu prilejul anchetei s-au reținut următoarele:

- la nivelul municipiului Pitești a fost elaborată strategia de dezvoltare locală care include și asistența comunitară dar nu există un protocol de colaborare interinstituțională care să stabilească responsabilități precise, inclusiv cu nominalizarea unor persoane responsabile din partea fiecărei instituții și atribuțiile pe care să le îndeplinească;

- pentru ca activitatea de asistență și sprijin pentru persoanele vulnerabile fără adăpost să fie eficientă este necesară organizarea unui centru integrat finanțat și coordonat de către o autoritate județeană cu competențe în domeniu (ex. Consiliul Județean Argeș);

- persoanele care nu au împlinit vârsta de 68 de ani și care sunt identificate în situație de risc social, excluziune socială și/sau fără adăpost nu sunt în primite în unitățile de cazare pentru persoane vârstnice sau pentru persoane vârstnice și cu dizabilități;

**Obs: conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată cu modificările și completările ulterioare : “sunt considerate persoane vârstnice, în sensul prezentei legi, persoanele care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege”²; conform art. 53 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice “vârsta standard de pensionare este de 65 ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei”;*

- în situația vârstnicilor fără venituri sau fără aparținători, premergător orientării către un centru social de găzduire se solicită, obligatoriu, se solicită, din partea centrului unde urmează să fie găzduiți, o declarație din partea Direcției de Asistență Socială Pitești că, la data decesului, această instituție se va ocupa de înhumare, inclusiv de obținerea documentelor premergătoare (ex. obținerea certificatului de deces și adeverința de înhumare), deși un asemenea angajament nu este reglementat legal. Obținerea certificatului de deces, în aceste cazuri, este obligația autorității locale pe raza căreia s-a petrecut decesul cu declarația oricărei persoane care a luat cunoștință despre deces³;

- la nivelul municipiului Pitești se află în stadiu de proiect un centru de zi multifuncțional pentru persoane vârstnice și/sau vulnerabile;

- la nivelul Direcției de Asistență Socială Pitești este organizată, funcțională și actualizată permanent, o bază de date privind persoanele identificate pe raza UAT Pitești ca fiind fără adăpost;

¹ <https://www.dasp.ro/serviciul-de-asistenta-comunitara/>

² Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice stabilește vârsta standard de pensionare

³ Art. 32 alin. (1) lit.b) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată

- cei depistați la cerșetorie nu fac obiectul unei anchete sociale pentru că sunt preluați și verificați de organele de poliție pentru posibile fapte cu incidență penală;
- identificarea tuturor persoanelor cu risc de excluziune socială se face de către reprezentanții Poliției Naționale sau ai Poliției locale la cererea Direcției de Asistență Socială;
- în situațiile care necesită emiterea unei cărți de identitate provizorie, aceasta nu se eliberează pe loc;

**Obs: condițiile emiterii cărții de identitate provizorii și termenele de valabilitate sunt reglementate de OUG nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată*

- în ultimul an calendaristic, pe raza UAT Pitești, au fost identificate un număr total de 21 de persoane fără adăpost – 14 bărbați și 7 femei - iar pentru 10 dintre acestea s-a reușit întocmirea și eliberarea cărților de identitate provizorii;

- Direcția de Asistență Socială Pitești are încheiat un protocol cu Jandarmeria pentru acțiuni comune de intervenție și de prevenire a infracționalității;

- ancheta socială se întocmește de către serviciul de asistență socială de pe raza localității de domiciliu, la cererea DAS Pitești iar, când situația impune, se solicită evaluarea medicală în centre și sau instituții medicale specializate;

- pentru persoanele adulte ajunse în cele două adăposturi de pe raza municipiului Pitești, consilierea psihologică se face de către personalul Direcției de Asistență Socială cu sprijinul specialiștilor în domeniu;

- în cazurile care impun evaluarea pentru încadrarea în grad de handicap a persoanelor adulte fără adăpost, aceștia sunt însoțiți de personalul Direcției de Asistență Socială Pitești în vederea obținerii documentelor necesare încadrării;

- *au fost raportate numeroase situații în care medicii de familie au refuzat preluarea pe lista de pacienți a persoanelor fără adăpost pentru că nu sunt asigurați. În aceste cazuri se întreprind măsuri pentru includerea la beneficii sociale (ex. venitul minim garantat)⁴;*

- au fost cazuri de îndepărtare a unor persoane fără adăpost din așezămintele de noapte deoarece, prin comportamentul lor, pun pe ceilalți beneficiari sau personalul Direcției de Asistență Socială în risc de integritate fizică. Au fost raportate cazuri de agresiune asupra angajaților Direcției de Asistență Socială Pitești care se află în curs de cercetare la organele de poliție și/sau parchet;

- *în multe cazuri, personalul Direcției de Asistență Socială Pitești este expus unor riscuri de integritate fizică pentru că agenții de poliție, deși sunt prezenți la fața locului, din considerente inexplicabile nu intervin să aplaneze aceste riscuri;*

- singura instituție care se implică în oferirea concretă de suport acestor categorii defavorizate este Biserica Ortodoxă prin Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului.

Concluzii având în vedere obiectivele care au fost stabilite la desfășurarea anchetei :

1. Direcția de Asistență Socială Pitești desfășoară acțiuni concrete cu scop de prevenire și/sau intervenție în cazul persoanelor vulnerabile predispușe marginalizării sociale doar că acestea sunt îngreunate și chiar limitate de condiționări care exced prevederilor legale și de implicarea în activități aflate în competența unor autorități locale;

⁴ Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat

2. Direcția de Asistență Socială Pitești, conform prevederilor legale, efectuează anchete sociale doar în cazul persoanelor fără adăpost care au domiciliul pe raza UAT Pitești. În celelalte cazuri instituția se adresează serviciilor de asistență socială locale de pe raza localității de domiciliu a persoanei asistate;
3. Persoanele fără adăpost care sunt găzduite, temporar în cele două centre de noapte care aparțin Serviciului de Asistență Comunitară din cadrul Direcției de Asistență Socială Pitești primesc consiliere psihologică, dacă situația o impune din partea personalului direcției, cu sprijinul specialiștilor în domeniu. În cazurile când se impune evaluarea acestora pentru încadrarea în grad de handicap, asistenții sociali din cadrul Serviciului de Asistență Comunitară însoțesc persoanele fără adăpost pentru evaluarea medicală și obținerea documentelor necesare întocmirii dosarului necesar la Comisia de încadrare în grad de handicap a persoanelor adulte;
4. Nu a fost furnizat un număr concret de cazuri încredințate Direcției de Asistență Socială pentru evaluare medico-socială de către organele de poliție dar a fost stabilit numărul total de persoane pentru care s-a reușit emiterea cărților provizorii de identitate;

Având în vedere aspectele mai sus prezentate și concluziile anchetei **pentru eficientizarea activității de asistență și îndrumare a persoanelor fără adăpost identificate pe raza UAT Pitești,** în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin.(1) lit.f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, respectarea apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice emit prezenta

RECOMANDARE

1. Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești va iniția încheierea unui protocol de colaborare și coordonare cu instituțiile locale cu competențe în asistarea/îndrumarea socială și/sau medico-socială în care să fie nominalizate persoanele și atribuțiile lor concrete în acest proces;
2. Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești va dispune măsurile pentru revizuirea vârstei standard a persoanelor vârstnice vulnerabile care necesită găzduire într-o unitate de cazare pentru persoane vârstnice sau persoane vârstnice cu dizabilități cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare – Legea nr. 17/2000 privind asistența persoanelor vârstnice, republicată și Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice - respectiv 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei;
3. Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești va iniția un plan comun de măsuri și intervenție la fața locului cu Inspectoratul Județean de Poliție Argeș și Poliția Locală Pitești pentru situațiile care comportă risc asupra integrității fizice a personalului din cadrul Serviciului comunitar de asistență socială;

4. Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești va dispune elaborarea unui set de reglementări interne, prin care să fie stabilite obligațiile Direcției de Asistență Socială în cadrul procedurilor premergătoare îndrumării către un centru social sau medico-social a persoanelor fără adăpost identificate pe raza UAT Pitești precum și pentru obținerea beneficiilor sociale în acord cu dispozițiile Legii nr. 119/1996 privind actele de stare civilă, republicată, ale Legii nr. 7/2023 privind susținerea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități și aplicarea unor măsuri de accelerare a acestuia și de prevenire a instituționalizării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative și Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat.

Despre modul de însușire a prezentei Recomandări, Directorul executiv al Direcției de Asistență Socială a municipiului Pitești va înștiința Avocatul Poporului, prin Biroul teritorial Pitești, până la finele primului trimestru al anului 2024.

Renate WEBER

AVOCATUL POPORULUI

București, noiembrie 2023

